

KEEL JA KIRJANDUS

Õppeained:

- eesti keel
- kirjandus

EESTI KEEL

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none">1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;2) väärtustab eesti keelt;3) omandab eesti keele lugemistehnika;4) loeb eesmärgistatult eri allikatest ja keskkondadest;5) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste käsikirjaliselt ja arvutil eri keskkondades;6) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;7) analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;8) tunneb eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;9) kujundab lugemise kaudu esmaseid hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist.	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none">1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;2) mõistab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;3) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;4) teeb õpitu piires keeleteadlikke valikuid, kasutab korrektset kirjakeelt ja sobivat sõnavara;5) loeb tekste ladusalt ja eesmärgistatult eri keskkondades ja allikatest;6) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel;7) analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;8) mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära;9) kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi;10) väärtustab lugemist, leiab endale sobivat lugemisvara.	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none">1) väärtustab oma rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;2) väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit.3) on keeleteadlik, väljendab end eesmärgipäraselt, selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt suuliselt ning kirjalikult;4) loeb tekste vilunult, eesmärgistatult ja kriitiliselt eri keskkondades ja allikatest;5) kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel;6) analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga;7) mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära ning funktsiooni;8) kujundab lugemise kaudu väärtushoiakuid ja tõekspidamisi;9) väljendab end sobivat ja rikkalikku sõnavara kasutades;10) omandab lugemisharjumuse ja väärtustab lugemist.

Hindamine

Õppeprotsessi käigus rakendatakse kujundavat hindamist, kus õpilane saab suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta. Kokkuvõttev hindamine toimub üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, et kontrollida nii õppetöös püstitatud eesmärkide saavutamist kui ka riikliku õppekavaga sätestatud õpitulemuste saavutatust. Kokkuvõttev hinnang kujuneb õppeperioodi jooksul toimunud hindamise tulemusena, seejuures arvestatakse, et hinnangutel võib sõltuvalt töö mahust olla erinev kaal.

Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel. Õpilasele on õppeprotsessi alguses teada, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid.

Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima.

Eesti keele õppimisel

I kooliastmes hinnatakse õpilase

- 1) suulist keelekasutust, s.o kõnelemist ja kuulamist,
- 2) lugemist, s.o lugemistehnikat, kirjandus- ja muude tekstide tutvustamist, analüüsi ja mõistmist,
- 3) kirjutamist, s.o kirjutehnikat, õigekirja ja tekstiloomet.

II ja III kooliastmes hinnatakse õpilase

- 1) suulist ja kirjalikku suhtlust,
- 2) tekstide vastuvõttu, s.o analüüsi ja mõistmist,
- 3) tekstiloomet, s.o eri tüüpi ja liiki tekstide kirjutamist,
- 4) keeleteadmisi, s.o õigekeelsuse ja keelehooldete põhimõtete rakendamist ning keelevalikute teadvustamist.

Tagasiside andmisel lähtutakse riikliku õppekava üldosas hindamise kohta sätestatust ja selle alusel koostatud Tartu Kivilinna Kooli hindamisjuhendist.

Tundide arvud klassiti:

1. klass - 1t, 2. klass - 1t, 3. klass - 1t, 4. klass - 1t, 5. klass - 1t, 6. klass - 1t, 7. klass - 1t, 8. klass - 1t, 9. klass - 1t

Õpitulemused I kooliaste

Õpilane:

- 1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- 2) kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;
- 3) kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga;
- 4) eristab helisid, hääli ja häälikuid;
- 5) omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;
- 6) sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamisega;
- 7) tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga;
- 8) loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;

- 9) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel;
- 10) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
- 11) kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste;
- 12) kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
- 13) vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid;
- 14) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogude infosüsteemi;
- 15) kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi;
- 16) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.

Õpitulemused klassiti:

1. klass

Õpitulemus	Tagasiside õpitulemuse saavutatusele	Teemad/õpitegevused
Õpilane osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis.	Õppetunnist ja aruteludest osavõtt.	Suhtlemisoskus. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandamine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel.
Õpilane kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid.	Kuulamisülesannete täitmine ja eakohase sõnavara kasutamine oma mõtete väljendamisel.	Kuulamisoskus. Õpetaja, kaaslaste ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.
Õpilane kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt.	Teemakohaste harjutuste täitmine.	Sõnavara arendamine. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheandusega sõna leidmine.
Õpilane eristab helisid, hääli ja häälikuid.	Teemakohaste harjutuste täitmine.	Helide, häälte ja häälikute eristamine. Helide ja häälte ning häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas). Hääliku pikkuse eristamine. Täis- ja kaashäälikud. Selge hääldamine.
Õpilane omandab esmase lugemistehnilise vilumuse.	Eakohase raskusastmega teksti lugemine.	Helide, häälte ja häälikute eristamine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest

		sõnade moodustamine. Selge hääldamine, lugemistehnika arendamine, sobiva hääletugevuse kasutamine.
Õpilane sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseega.	Õpilane täidab teemakohaseid harjutusi.	Kirjatehnika. Kirja eelharjutused.
Õpilane tunneb joonis- ja kirjatähti.	Teemakohaste harjutuste täitmine.	Kirjatehnika. Joonistähtede kirjutamine. Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud, ühtlane kirjarida. Helide, häälte ja häälikute eristamine. Kirja- ja joonistähtede tundmaõppimine.
Õpilane loeb eri liiki tekste, avaldab selle kohta arvamust.	Eakohase raskusastmega tekstide lugemine ja analüüsimine.	Eri laadis ja žanris tekstid. Ilukirjandustekstide tundmine ning eristamine: piltjutt, muinasjutt, mõistatus, luuletus.
Õpilane sõnastab teksti kohta küsimusi.	Tekstipõhiste küsimuste moodustamine.	Teksti analüüsimine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele koostamine.
Õpilane jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi.	Teemapõhine jutustamine.	Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus. Jutustamine kuuldu, nähtu, loetu, pildi, pildiseeria põhjal. Kuuldud jutu (muinasjutt, lühijutt) ümberjutustamine.
Õpilane kirjutab mõtestatud lauseid.	Õpilane täidab teemakohaseid harjutusi.	Tekstiloomine. Lausete moodustamine.
Õpilane kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt.	Teemakohaste harjutuste täitmine.	Keelereeglid. Täishääliku pikkuse ning täishäälikuühendi märkimine kirjas. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses Häälik, silp, sõna, lause, tekst. Täis- ja kaashäälikud. Tähed ja tähestik. Ainsus ja mitmus. Lause lõpumärgid.
Õpilane kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi.	Eri liiki tekstide lugemine ja loetust vestlemine.	Lugemiskogemus. Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti ja maailma lastekirjandusest.
Õpilane rikastab lugemise	Eri liiki tekstide lugemine	Lugemiskogemus.

kaudu oma sõnavara.	ja sõnavara arendamine.	Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti ja maailma lastekirjandusest.
---------------------	----------------------------	---

2. klass

Õpitulemus	Tagasiside õpitulemuse saavutatusele	Teemad/õpitegevused
Õpilane osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis.	Tunnist osavõtt, aruteludes osalemine.	Suhtlemisoskus. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandamine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenoostumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslaste arvamuse küsimine.
Õpilane kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid.	Kuulamisülesannete täitmine ja mõtete väljendamiseks eakohase sõnavara kasutamine	Kuulamisoskus. Õpetaja, kaaslaste ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.
Õpilane kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga.	Teemakohaste harjutuste täitmine.	Sõnavara arendamine. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheandusega sõna leidmine. Riimuvate sõnade leidmine.
Õpilane omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse.	Eakohase raskusastmega teksti lugemine.	Helide, häälte ja häälikute eristamine. Selge hääldamine, lugemistehnika arendamine, sobiva hääletugevuse kasutamine.
Õpilane tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga.	Teemakohaste harjutuste täitmine.	Helide, häälte ja häälikute eristamine. Kirja- ja joonistähtede kinnistamine. Kirjatehnika. Väikeste ja suurte kirjatähtede kasutamine, õiged tähekujud, ühtlane kirjarida. Sõna ja lause kirjutamine.
Õpilane loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti	Osalemine aruteludes.	Eri laadis ja žanris tekstid. Ilukirjandustekstide tundmine ning

<p>sisu, avaldab selle kohta arvamust.</p>		<p>eristamine: piltjutt, jutustus, muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst. Tarbe- ja teabetekstide tundmine ning eristamine: kiri, teade, tööjuhend, sõnastik, sisukord, õpikutekst.</p>
<p>Õpilane sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, võrdleb tekste omavahel.</p>	<p>Teemakohaste harjutuste täitmine.</p>	<p>Teksti analüüsimine. Küsimuste esitamine ja neile vastamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine. Loetu kohta küsimuste, kava, skeemi, kaardi koostamine.</p>
<p>Õpilane jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi.</p>	<p>Jutustamine teemapõhiselt.</p>	<p>Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal. Kuuldud jutu (muinasjutt, lühijutt) ümberjutustamine. Aheljutustamine. Sündmuse, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil. Tegelaste iseloomustamine.</p>
<p>Õpilane kirjutab mõtestatud lauseid.</p>	<p>Teemakohaste harjutuste täitmine.</p>	<p>Tekstiloom. Lausete moodustamine, laiendamine. Ümberjutustuse kirjutamine.</p>
<p>Õpilane kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt.</p>	<p>Teemakohaste harjutuste täitmine.</p>	<p>Kirjalik väljendusoskus. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas. Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpikust. Oma kirjavea parandamine.</p> <p>Keelereeglid. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse ning täishäälikuühendi märkimine kirjas. Tähtede i ja j õigekiri (v.a võõrsõnad ning tegijanimi); h-täht sõna alguses; sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses; k, p, t s- ja h-tähe kõrval. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses ning tuntumates kohanimedes.</p> <p>Häälik, silp, sõna, lause, tekst. Täis- ja kaashäälikud. Tähed ja tähestik, tähestikjärjestus. Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel.</p>

		Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid.
Õpilane valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest.	Soovituslikust nimekirjast teoste valimine ja lugemine.	Lugemiskogemus. Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti ja maailma lastekirjandusest.
Õpilane kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi.	Osalemine aruteludes.	Teksti analüüsimine. Oma mõtete väljendamine. Loetud raamatust jutustamine, loetule põhjendatud hinnangu andmine.
Õpilane rikastab lugemise kaudu oma sõnavara.	Teemakohaste harjutuste täitmine.	Sõnavara arendamine. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheandusega sõna leidmine. Riimuvate sõnade leidmine.

3. klass

Õpitulemus	Tagasiside õpitulemuse saavutatusele	Teemad/õpitegevused
Õpilane osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis.	Osavõtt tunnist ja aruteludest.	Suhtlemisoskus. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandamine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslaste arvamuse küsimine.
Õpilane kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid.	Kuulamisülesannete täitmine ja mõtete väljendamiseks eakohase sõnavara kasutamine	Kuulamisoskus. Õpetaja, kaaslaste ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine, põhjendamine.
Õpilane kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga.	Teemakohaste harjutuste täitmine.	Sõnavara arendamine. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheandusega sõna

		leidmine. Riimuvate sõnade leidmine.
Õpilane omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse.	Eakohase raskusastmega teksti lugemine ja tekstipõhiste ülesannete täitmine.	Helide, häälte ja häälikute eristamine. Selge hääldamine, lugemistehnika arendamine, sobiva hääletugevuse kasutamine.
Õpilane tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga.	Teemakohaste harjutuste täitmine.	Helide, häälte ja häälikute eristamine. Joonis- ka kirjatähtede tundmine ja kasutamine.
Õpilane loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust.	Eri liiki tekstide lugemine ja analüüsimine.	Eri laadis ja žanris tekstid. Ilukirjandus- ja rahvaluuletekstide tundmine ning eristamine: piltjutt, jutustus, muinasjutt, muistend, mõistatus, vanasõna, luuletus, liisusalm, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst. Tarbe- ja teabetekstide tundmine ning eristamine: kiri, teade, tööjuhend, eeskiri, retsept, saatekava, sõnastik, sisukord, õpikutekst, teatmetekst, ajalehe- ja ajakirja- ning muu meediatekst.
Õpilane sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel.	Teksti analüüsimine teksti erinevate teemakohaste harjutuste.	Teksti analüüsimine. Oma mõtete väljendamine. Loetud raamatust jutustamine, loetule põhjendatud hinnangu andmine. Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste esitamine ja neile vastamine.
Õpilane jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi.	Õpilane jutustab Teemapõhine jutustamine.	Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal. Kuuldud jutu (muinasjutt, lühijutt) ümberjutustamine. Aheljutustamine. Sündmuse, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil. Tegelaste iseloomustamine. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Tuttava luuletuse ja dialoogi peast esitamine. Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine.

<p>Õpilane kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste.</p>	<p>Teemakohaste harjutuste täitmine.</p>	<p>Tekstiloomed. Lausetemoodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks. Jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Ümberjutustuse kirjutamine. Jutu kirjutamine pildi täiendusena (pildiallkiri, tegelaskõne). Loovtöö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt).</p>
<p>Õpilane kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt.</p>	<p>Teemakohaste harjutuste täitmine.</p>	<p>Kirjatehnika. Väikeste ja suurte kirjatähtede kasutamine, õiged tähekujud, ühtlane kirjarida.</p> <p>Kirjalik väljendusoskus. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas. Teksti ärakiri tahvilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpikust ja sõnastikust. Oma kirjavea parandamine. Tarbeteksti (kutse, õnnitlus) kirjutamine näidise järgi.</p> <p>Keelereeglid. Hääliku pikkuse ning häälikuühendi märkimine kirjas. Tähtede i ja j õigekiri (v.a võõrsõnad ning tegijanimi); h-täht sõna alguses; sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses; k, p, t s- ja h-tähe kõrval. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses ning tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade ja ilmakaarte nimetuses. Silbitamise ja poolitamise alused. Liitsõna.</p> <p>Häälik, silp, sõna, lause, tekst. Täis- ja kaashäälikud. Tähed ja tähestik, tähestikjärjestus. Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude ja da-vormi õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus). Väit-(jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma lootelus. Koma et, sest, aga, kuid, siis</p>

		puhul. Sidesõnad, mis ei nõua koma.
Õpilane vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid.	Teemakohaste harjutuste täitmine.	Kirjalik väljendusoskus. Töö vormistamine arvutis. Oma kirjavea parandamine.
Õpilane valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogude infosüsteemi.	Soovituslikust nimekirjast teoste valimine ja lugemine.	Lugemiskogemus. Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti ja maailma lastekirjandusest. Autorite, nende elulugude ning loominguga tutvumine nii trüki- kui ka veebitekstide kaudu.
Õpilane kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi.	Osalemine aruteludes.	Teksti analüüsimine. Oma mõtete väljendamine. Loetud raamatust jutustamine, loetule põhjendatud hinnangu andmine.
Õpilane rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.	Teemakohaste harjutuste täitmine.	Lugemiskogemus. Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti ja maailma lastekirjandusest. Autorite, nende elulugude ning loominguga tutvumine nii trüki- kui ka veebitekstide kaudu.

Õpitulemused II kooliaste

Suuline ja kirjalik suhtlus

Õpilane:

- 1) valib juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali;
- 2) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, avaldab viisakalt ja olukorrast lähtuvalt arvamust, sõnastab järelduse;
- 3) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- 4) põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslaste põhjendatud seisukohti;
- 5) kasutab suhtluses sobivaid keelevahendeid, sh korrektset kirjakeelt õpitu piires nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses.

Teksti vastuvõtt

Õpilane:

- 1) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- 2) iseloomustab õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi;
- 3) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
- 4) võrdleb tekste, esitab küsimusi, avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte;
- 5) kuulab ja jälgib vastuvõetavat teksti, valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi;
- 6) tunneb keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondi, leiab neist vajalikku teabe;
- 7) võrdleb eri allikatest pärit infot, eristab olulist ebaolulisest, fakti arvamusest.

Tekstiloom

Õpilane:

- 1) leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet;
- 2) tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe;

- 3) jutustab, kirjeldab, võrdleb ja arutleb suuliselt ja kirjalikult;
- 4) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
- 5) kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste;
- 6) vormistab kirjalikud tekstid korrekselt nii käsikirjas kui ka arvutis.

Keeleteadlikkus

Õpilane:

- 1) nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja rahvaid;
- 2) eristab keelevariante, sh murdeid, sotsiolekte, toob näiteid nende kasutusest;
- 3) kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliikide tüüpjuhte ning põhilisi käänd- ja pöörsõna vorme;
- 4) moodustab ja kirjavahemärgistab liitlauseid, sealhulgas koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;
- 5) järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
- 6) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
- 7) kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.

Õpitulemused klassiti:

4. klass

Õpitulemus	Tagasiside õpitulemuse saavutatusele	Teemad/õpitegevused
Suuline ja kirjalik suhtlus		
Õpilane valib juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali.	Olukorrale vastava suhtluskanali kasutamine.	Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis.
Õpilane esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, avaldab viisakalt ja olukorrast lähtuvalt arvamust, sõnastab järelduse.	Kuuldu ja loetu analüüsimine läbi erinevate teemakohaste harjutuste.	Kaasõpilaste ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine. Suuline aramusavaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus. Väite põhjendamine, järelduste sõnastamine.
Õpilane lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös.	Osalemine aktiivselt paaris- ja rühmatöös.	Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine. Kaasõpilaste tööle hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Klassivestlus,

		diskussioon.
Õpilane põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslaste põhjendatud seisukohti.	Osalemine aruteludes.	Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine. Kaasõpilaste tööle hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Klassivestlus, diskussioon.
Õpilane kasutab suhtluses sobivaid keelevahendeid, sh korrektset kirjakeelt õpitu piires nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses.	Osalemine aruteludes ja teemapõhiste harjutuste täitmine. Rollimängud.	Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis. Keelevariante: kirjakeel, argikeel.
Teksti vastuvõtt		
Õpilane valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest.	Soovituslikust nimekirjast teoste valimine ja nende lugemine. Erinevate tekstide lugemine.	Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine. Lugemisvõtted ja -viisid: süvalugemine, pindmine lugemine, valiklugemine, loovlugemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine. Luuletuse kirjutamine.
Õpilane loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste.	Osalemine aruteludes ja teemapõhiste harjutuste täitmine. Andmete lugemine skeemilt, tabelist, kaardilt jm.	Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine. Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam. Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine. Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjapanek ning seoste esiletoomine.
Õpilane võrdleb tekste, esitab küsimusi, avaldab arvamust, teeb tekstist	Osalemine aruteludes ja teemapõhiste harjutuste täitmine.	Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine.

lühikokkuvõtte.	Andmete lugemine skeemilt, tabelist, kaardilt jm.	Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine. Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjapanek ning seoste esiletoomine. Eri allikatest pärit info võrdlemine, olulise teabe eristamine.
Tekstiloomed		
Õpilane leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet.	Erinevate kanalite kasutamine info leidmiseks.	Protsesskirjutamine: suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, toimetamine ja avaldamine, tagasiside saamine.
Õpilane jutustab, kirjeldab, võrdleb ja arutleb suuliselt.	Aktiivne osalemine aruteludes.	Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine suuliselt. Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine. Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje väljendamine.
Õigekeelsus ja keelehoole		
Õpilane nimetab Eestis kõneldavaid keeli.	Eestis kõneldavate keelte nimetamine.	Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled.
Õpilane moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid ja lihtsamaid liitlauseid.	Teemapõhiste harjutuste täitmine.	Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning nende kasutamine. Liitlause. Lihtlausete sidumine liitlauseks. Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause.
Õpilane järgib eesti õigekirja õpitud põhireegleid.	Teemapõhiste harjutuste täitmine.	Häälikuõpetus ja õigekiri. Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Võõrtähed ja -häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend.

		Kaashäälikuühendi õigekiri. Tähed <i>g, b, d</i> s-tähe kõrval. Tähe <i>h</i> õigekiri. Tähtede <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad). Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades). Sulghäälik võõrsõna algul.
Õpilane rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes.	Teemapõhiste harjutuste täitmine.	Õigekeelsus ja keelehoole

5. klass

Õpitulemus	Tagasiside õpitulemuse saavutatusele	Teemad/õpitegevused
Suuline ja kirjalik suhtlus		
Õpilane valib juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali	Suuline või kirjalik kujundav hindamine Analüüsiülesanded Harjutused	Rollimäng Analüüsitakse ja lahendatakse elulisi probleemolukordi
Õpilane esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi	Osalemine aruteludes Suuline või kirjalik (kujundav) hindamine	Suhtlemisülesanded Rühmatöö, paaristöö
Õpilane avaldab viisakalt ja olukorrast lähtuvalt arvamust	Aktiivne osalemine aruteludes Suuline või kirjalik (kujundav) hindamine	Rühmatöö Arutelu grupis Suhtlusülesanded
Õpilane lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös	Paaris- ja rühmatöö Analüüsiülesanded Esitlused	Probleemõpe - lahendatakse eriliigilisi probleemülesandeid ja väärtuskonflikte Suhtlusülesanded
Õpilane põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslaste põhjendatud seisukohti	Suuline ja/või kirjalik tagasisidestamine Arutelu	Erinevate lugemistekstide käsitlemine Sõnavara tundmine/rikastamine/rakendamine Tekstimõistmine
Õpilane kasutab suhtluses sobivaid keelevahendeid, sh korrektset kirjakeelt õpitu piires nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses	Suuline ja/või kirjalik tagasisidestamine Arutelu Väitlus	Ortograafia ja grammatikareeglite normipärane rakendamine Suhtlusülesanded

Teksti vastuvõtt		
Õpilane iseloomustab õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi	Suuline ja/või kirjalik tagasisidestamine Arutelu	Erinevate tekstiliikide lugemine, esitamine ning nende keelekasutuse, ülesehituse ja vormistuse analüüs Rühmatöö
Õpilane loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutabelisi ning huvivaldkondade tekste, oskab tekste omavahel võrrelda	Suuline või kirjalik (kujundav) hindamine	Tekstimõistmine Eriliiki tekstide lugemine, võrdlemine, analüüs Lugemis- ja kuulamisülesanded Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine.
Õpilane oskab teksti kohta küsimusi esitada, avaldab arvamust ja teeb tekstist lühikokkuvõtte	Kirjalik kokkuvõte	Suuline ja kirjalik eneseväljendus Lugemisülesanded Avatud küsimuste esitamine
Õpilane kuulab ja jälgib vastuvõetavat teksti, valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi	Suuline ja/või kirjalik tagasiside Lugemisülesanne	Kuulamis- ja lugemisülesanded
Õpilane tunneb keele valdkonna teabekeskondi, leiab neist vajaliku teabe	Suuline ja/või kirjalik tagasiside	Erinevate ja ajakohaste veebi- ning e-õppekeskkondade tutvustamine/kasutamine Uurimis- ja loovtegevused
Õpilane võrdleb eri allikatest pärit infot, eristab olulist ebaolulisest, fakti arvamusest	Suuline või kirjalik (kujundav) hindamine	Erinevate infoallikate tutvustamine, info analüüs ja usaldusväärsus Arvamuse ja fakti eristamine
Tekstiloom		
Õpilane leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet	Suuline või kirjalik (kujundav) hindamine	Alustekstid, tekstinäited, tekstide võrdlemine ja analüüs Lugemis- ja kuulamisülesanded
Õpilane tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe	Kirjalik või suuline ettekanne	Jutu sündmustik ja ülesehitus, erinevad tekstiliigid Esinemiseks valmistumine Rühmatöö, arutelu
Õpilane jutustab, kirjeldab, võrdleb ja arutleb suuliselt ja kirjalikult	Kirjalik ja/või suuline jutustus Kirjeldus või võrdlus alusteksti põhjal	Erilaadsete tekstide funktsionaalne koostamine ja kirjutamine

Õpilane esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande	Suuline ettekanne	Kuulamisülesanded Ettekande koostamine ja kuulamisprotokoll
Õpilane kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste	Kirjalik jutustus, kirjeldus või võrdlus	Kirjelduse, jutustuse või võrdluse kirjutamine Teksti ülesehitus Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.
Õpilane vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis	Suuline või kirjalik (kujundav) hindamine Kirjalik arvustus, e-kiri, iseloomustus või kokkuvõte	Erinevad tekstiliigid Vormistusnõuded tekstile Digivahendite kasutamine
Keeleteadlikkus		
Õpilane nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja rahvaid	Suuline ja/või kirjalik tagasiside Rühmatöö Paaristöö Uurimustöö	Eestis elavad rahvad ja kõneldavad keeled, sugulaskeeled Kuulamine
Õpilane eristab keelevariante, sh murdeid, sotsiolekte, toob näiteid nende kasutusest	Suuline ja/või kirjalik tagasiside Rühmatöö Paaristöö Uurimustöö	Erinevate inimrühmade keelekasutus
Õpilane kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliikide tüüpjuhte ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme	Suuline ja/või kirjalik tagasiside Kirjalikud harjutused	Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Käändsõnad, pöörd sõnad ja muutumatud sõnad
Õpilane moodustab ja kirjavahemärgistab liitlauseid, sealhulgas koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid	Suuline ja/või kirjalik tagasiside Kirjalikud harjutused	Erinevad lausetüübid (küsi-, hüüd-, käsk-, koond- ja liitlauseid), öeldis, kirjavahemärgid Skeemid
Õpilane järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid	Suuline ja/või kirjalik tagasiside Kirjalikud harjutused	Ortograafia- ja grammatikareeglite rakendamine Vöörtähed ja -häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Kaashäälikuühendi õigekiri. Tähed <i>g</i> , <i>b</i> , <i>d</i> s-tähe kõrval. Tähe <i>h</i> õigekiri. Tähtede <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad). Liidete <i>gi</i> ja <i>ki</i> õigekiri. Sagedamini esinevate vöorsõnade tähendus, hääldus

		ja õigekiri. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades). Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel. Tähtede <i>f</i> ja <i>š</i> õigekiri.
Õpilane rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;	Kirjalik tagasiside jutustavale ja kirjeldavale tekstile	Sõnavara tundmine ja rakendamine Tekstiloome harjutused Ortograafia- ja grammatikareeglite rakendamine Funktsionaalne lugemine
Õpilane kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe	Suuline ja/või kirjalik	Erinevate (digi)sõnastike kasutamine Korrektuurharjutused Paaristöö, rühmatöö

6. klass

Õpitulemus	Tagasiside õpitulemuse saavutatusele	Teemad/õpitegevused
Suuline ja kirjalik suhtlus		
Õpilane valib juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali	Suuline või kirjalik kujundav hindamine Analüüsiülesanded Harjutused	Rollimäng. Analüüsitakse ja lahendatakse elulisi probleemolukordi
Õpilane esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi	Suuline või kirjalik (kujundav) hindamine	Suhtlemisülesanded Rühmatöö, paaristöö
Õpilane avaldab viisakalt ja olukorrast lähtuvalt arvamust	Suuline või kirjalik (kujundav) hindamine	Rühmatöö. Arutelu grupis Suhtlusülesanded
Õpilane lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös	Paaris- ja rühmatöö Analüüsiülesanded Esitlused	Probleemõpe - lahendatakse elilisi probleemülesandeid ja väärtuskonflikte Suhtlusülesanded
Õpilane põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslaste põhjendatud seisukohti	Suuline ja/või kirjalik tagasisidestamine Arutelu	Erinevate lugemistekstide käsitlemine Sõnavara tundmine/rikastamine/rakendamine Tekstimõistmine

Õpilane kasutab suhtluses sobivaid keelevahendeid, sh korrektset kirjakeelt õpitu piires nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses	Suuline ja/või kirjalik tagasisidestamine Arutelu Väitlus	Ortograafia ja grammatikareeglite normipärane rakendamine Suhtlusülesanded
Teksti vastuvõtt		
Õpilane iseloomustab õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi	Suuline ja/või kirjalik tagasisidestamine Arutelu	Erinevate tekstiliikide lugemine, esitamine ning nende keelekasutuse, ülesehituse ja vormistuse analüüs Rühmatöö
Õpilane loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste, oskab tekste omavahel võrrelda	Suuline või kirjalik (kujundav) hindamine	Tekstimõistmine Eriliiki tekstide lugemine, võrdlemine, analüüs Lugemis- ja kuulamisülesanded Lugemis- ja kuulamisülesanded Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine.
Õpilane oskab teksti kohta küsimusi esitada, avaldab arvamust ja teeb tekstist lühikokkuvõtte	Kirjalik kokkuvõte	Suuline ja kirjalik eneseväljendus Lugemisülesanded Avatud küsimuste esitamine
Õpilane kuulab ja jälgib vastuvõetavat teksti, valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi	Suuline ja/või kirjalik tagasiside Lugemisülesanne	Kuulamis- ja lugemisülesanded
Õpilane tunneb keele valdkonna teabekeskondi, leiab neist vajaliku teabe	Suuline ja/või kirjalik tagasiside	Erinevate ja ajakohaste veebi- ning e-õppekeskkondade tutvustamine/kasutamine Uurimis- ja loovtegevused
Õpilane võrdleb eri allikatest pärit infot, eristab olulist ebaolulisest, fakti arvamusest	Suuline või kirjalik (kujundav) hindamine	Erinevate infoallikate tutvustamine, info analüüs ja usaldusväärsus Arvamuse ja fakti eristamine
Tekstiloom		
Õpilane leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet	Suuline või kirjalik (kujundav) hindamine	Alustekstid, tekstinäited, tekstide võrdlemine ja analüüs

		Lugemis- ja kuulamisülesanded
Õpilane tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe	Kirjalik või suuline ettekanne	Jutu sündmustik ja ülesehitus, erinevad tekstiliigid Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam. Esinemiseks valmistumine Rühmatöö, arutelu
Õpilane jutustab, kirjeldab, võrdleb ja arutleb suuliselt ja kirjalikult	Kirjalik ja/või suuline jutustus Kirjeldus või võrdlus alusteksti põhjal	Erilaadsete tekstide funktsionaalne koostamine ja kirjutamine
Õpilane esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande	Suuline ettekanne	Kuulamisülesanded Ettekande koostamine ja kuulamisprotokoll
Õpilane kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste	Kirjalik jutustus, kirjeldus või võrdlus	Kirjelduse, jutustuse või võrdluse kirjutamine Teksti ülesehitus
Õpilane vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis	Suuline või kirjalik (kujundav) hindamine Kirjalik arvustus, e-kiri, iseloomustus või kokkuvõte	Erinevad tekstiliigid Vormistusnõuded tekstile Digivahendite kasutamine
Keeleteadlikkus		
Õpilane nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja rahvaid	Suuline ja/või kirjalik tagasiside Uurimustöö	Eestis elavad rahvad ja kõneldavad keeled, sugulaskeeled Kuulamine Rühmatöö Paaristöö
Õpilane eristab keelevariante, sh murdeid, sotsiolekte, toob näiteid nende kasutusest	Suuline ja/või kirjalik tagasiside Rühmatöö Paaristöö Uurimustöö	Erinevate inimrühmade keelekasutus
Õpilane kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliikide tüüpjuhte ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme	Suuline ja/või kirjalik tagasiside Kirjalikud harjutused	Helilised ja helitud häälikud Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Käändsõnad, pöörd sõnad ja muutumatud sõnad
Õpilane moodustab ja kirjavahemärgistab	Suuline ja/või kirjalik tagasiside	Erinevad lausetüübid (küsi-, hüüd-, käsk-, koond- ja

lihtlauseid, sealhulgas koondlauseid ja lihtsamaid lihtlauseid	Kirjalikud harjutused	liitlauseid), öeldis, kirjavahemärgid Skeemid
Õpilane järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid	Suuline ja/või kirjalik tagasiside Kirjalikud harjutused	Ortograafia- ja grammatikareeglite rakendamine Võõrtähed ja -häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Kaashäälikuühendi õigekiri. Tähed <i>g, b, d</i> s-tähe kõrval. Tähe <i>h</i> õigekiri. Tähtede <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad). Liidete <i>gi</i> ja <i>ki</i> õigekiri. Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades). Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel. Tähtede <i>f</i> ja <i>š</i> õigekiri.
Õpilane rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;	Kirjalik tagasiside jutustavale ja kirjeldavale tekstile	Sõnavara tundmine ja rakendamine Tekstiloome harjutused Ortograafia- ja grammatikareeglite rakendamine Funktsionaalne lugemine
Õpilane kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe	Suuline ja/või kirjalik tagasiside Harjutused	Erinevate (digi)sõnastike kasutamine Harjutused, korrektuurharjutused Paaristöö, rühmatöö

Õpitulemused III kooliaste

Suuline ja kirjalik suhtlus

Õpilane:

- 1) nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
- 2) esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
- 3) teeb kuuldu ja loetu kohta nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte;
- 4) arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ja osaleb diskussioonides;
- 5) põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 6) märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keevealalikuid;
- 7) kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.

Teksti vastuvõtt

Õpilane:

- 1) iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
- 2) loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutabelisi tekste;
- 3) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
- 4) teeb järeldusi kasutatud keelevahendite kohta ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina;
- 5) hindab kriitiliselt sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;
- 6) võtab kokku ja konspekteerib tekste, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel, osutab arusaamatule;
- 7) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, kommenteerib, tõlgendab ning seostab oma kogemuste ja mõtetega;
- 8) kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti vastuvõtmisel, analüüsimisel ja tõlgendamisel ning seoste loomisel.

Tekstiloom

Õpilane:

- 1) leiab tekstiloomeks vajalikku teavet eri allikatest ja keskkondadest, valib kriitiliselt teabeallikaid ning osundab neid sobivas vormis;
- 2) kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa;
- 3) ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
- 4) esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
- 5) kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt, vormistab korrekselt eri liike tekste (teabetekstid, sh kindla eesmärgiga ülevaated, kokkuvõtted ja lühiuurimused; meediatekstid, sh uudis, intervjuu; arvamustekstid, sh kirjand, kommentaar, arvamyslugu; avaliku suhtluse tekstid, sh avaldus, seletuskiri);
- 6) seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toiminguga eesmärgiga, vahendab kuulnud ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale;
- 7) kirjutab suhtlussituatsiooni sobivaid tekste, arvestab teksti vastuvõtjat, järgib õigekirjanorme, kasutab mitmekesisid grammatilisi tarindeid ja sõnavara;
- 8) kasutab kirjutamisel mitmeid keeleallikaid ja teeb saadud teabe põhjal teadlikke keelevalikuid.

Keeleteadlikkus

Õpilane:

- 1) väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest, kirjeldab ja mõistab eesti keele eripära, kujunemist ja rolli teiste keelte taustal, suhestab keeli teadlikult;
- 2) suhtub mõistvalt eesti keelt teise keelena kõnelejatesse, on toetav vestluspartner;
- 3) järgib eesti õigekirja aluseid ja põhimõtteid, kasutab õigekirjakorrektorit;
- 4) kasutab eesti kirjakeelt avalikult esinedes ning õppides;
- 5) kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ja -vorme, lauseehituse peajooni;
- 6) tunneb peamisi lausetarindeid ja varieerib neid kirjutades korrektsel ja sobival viisil, sh kasutab liit- ja lihtlauseid, lauselühendiga lauseid, otsekõnet;
- 7) kasutab ja mõistab tekstis erineva stiiliväärtusega sõnu ja väljendeid, tunneb eesti keele sõnamoodustuse põhimõtteid;
- 8) kirjeldab õpitud metakeele piires tekstide ülesehituslikku ja grammatilist ning sõnavaralist eripära;

9) kasutab teadlikult mitmesuguseid keeleallikaid, tunneb sõnaartikli ülesehitust, märke ja märgendeid, leiab teavet õigekirja, vormimoodustuse ja tähenduse kohta.

Õpitulemused klassiti

7. klass

Õpitulemus	Tagasiside õpitulemuse saavutatusele	Teemad/õpitegevused
Suuline ja kirjalik suhtlus		
Õpilane nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest	Suuline ja/või kirjalik tagasisidestamine. Arutelu. Ühe tekstiliigi (lausete) muutmine teiseks tekstiliigiks. Kirjakeelse teksti muutmine argikeelsels ja /või vastupidi	Suulise ja kirjaliku kõne erijooned; kirjakeel vs argikeel
Õpilane loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste	Faktiküsmused, mõistmisküsimused, rakendamisküsimused, arutlevad küsimused, hindavad küsimused. Küsimuste moodustamine teksti põhjal. Küsimustele vastamine teksti põhjal	Eri liiki tekstide kuulamine, lugemine ja kirjutamine
Õpilane kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavaid ja võimalusi	Rollimäng Suuline tagasisidestamine. Analüüsib kaaslaste tööd ja annab tagasisidet.	Kompromissi leidmine, kaaslaste õeldu/ tehtu täiendamine ja parandamine. Kaaslaste tööle põhjendatud hinnangu andmine.
Õpilane teeb kuuldu ja loetu kohta nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte.	Võtab kuuldu ja/või loetu oma sõnadega kokku	Teeb kuuldust ja/või loetust kokkuvõtte; esitab asjakohaseid küsimusi
Õpilane esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid	Faktiküsmused, mõistmisküsimused, rakendamisküsimused, arutlevad küsimused, hindavad küsimused. Küsimuste moodustamine teksti põhjal. Küsimustele vastamine teksti põhjal	Tekstide kuulamine, lugemine. Küsimuste esitamine, järelduste tegemine, hinnangute andmine

Õpilane arutleb eakohastel teemadel, osaleb diskussioonides	Suuline tagasiside Arutelu	Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine, kaaslaste kuulamine
Õpilane põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult	Suulise või kirjaliku vastuse korrektne vormistamine	Oma seisukoha põhjendamine suuliselt või kirjalikult
Teksti vastuvõtt		
Õpilane võtab kokku ja konspekteerib tekste, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel, osutab arusaamatule	Keelelt ja vormilt korrektne kirjalik lühikokkuvõte	Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine, sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm).
Õpilane sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, kommenteerib, tõlgendab ning seostab oma kogemuste ja mõtetega	Lugemisülesanded Suuline arutelu Info leidmine. Ajakirjandustekstide žanrite määramine. Tekstide analüüsimine. Tekstide kirjutamine.	Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine. Meediatekstide põhiliigid ja tunnused: uudislugu, arvamislugu, intervjuu, reportaaž, kuulutus. Uudise ülesehitus ja pealkiri. Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri. Peamised keelelised mõjutamisvõtted. Kriitiline lugemine. Fakti ja arvamuse eristamine. Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval. Põhilised meediakanalid. Televisioon ning raadio: avalik-õiguslikud ja erakanalid. Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia.
Tekstiloom		
Õpilane ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid	Keelelt ja vormilt korrektse kirja kirjutamine	Kirja kirjutamine ja vormistamine, keelendite valik. Kirjalike tööde vormistamise ja teksti arvutitöötuse põhimõtted.
Õpilane kirjutab suhtlussituatsiooni sobivaid tekste, arvestab teksti vastuvõtjat, järgib	Mõne ajakirjandusteksti kirjutamine vastavalt nõuetele	Uudise kirjutamine: materjali kogumine, infoallikad, vastutus avaldatu eest. Uudise pealkirjastamine.

õigekirjanorme, kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid ja sõnavara		Intervjuu tegemine: valmistumine, küsitlemine, kirjutamine, toimetamine ja vormistamine. Arvamuse kirjutamine: seisukoha kujundamine käsitletava probleemi kohta, selle põhjendamine. Kirjalike tööde vormistamise ja teksti arvutitöötluse põhimõtted.
Õpilane kasutab kirjutamisel mitmeid keeleallikaid ja teeb saadud teabe põhjal teadlikke keelevelikuid	Keelelt ja vormilt korrektse kirja kirjutamine Teksti korrektne vormistamine mõne tekstitöötlusprogrammiga.	Kirja kirjutamine ja vormistamine, keelendite valik. Kirjalike tööde vormistamise ja teksti arvutitöötluse põhimõtted.
Keeleteadlikkus		
Õpilane kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ja -vorme	Teemakohased kirjalikud ülesanded, harjutused	Häälikuõpetus ja õigekiri Häälikute liigitamine, kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades, kaashäälikuühendi õigekirja erandid. Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad. Omadussõna võrdlusastmed: veaohtlikud sõnad.
Õpilane suhtub mõistvalt eesti keelt teise keelena kõnelejatesse, on toetav vestluspartner	Rollimängud	Kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.
Õpilane järgib eesti õigekirja aluseid ja põhimõtteid, kasutab õigekirjakorrektorit	Teemakohased kirjalikud ülesanded, harjutused	Kirjakeel ja kõnekeel. Häälikute liigitamine. Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades, kaashäälikuühendi õigekirja erandid. Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad. Silbitamine, pikk ja lühike silp. Õigehääldus: rõhk ja välde. Välte ja õigekirja seosed. Omasõnad ja võõrsõnad. Veaohtlike võõrsõnade õigekiri. Kokku- ja lahkukirjutamine.

		<p>Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad, kellaajad.</p> <p>Muutumatud sõnad. Määr- ja kkaassõnade eristamine.</p>
Õpilane kasutab eesti kirjakeelt avalikult esinedes ning õppides	Teemakohased kirjalikud ülesanded, harjutused	<p>Eesti keele erikujud. Oskussõnavara.</p> <p>Õigekeelsussõnaraamatust (nii interneti- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ning õigehäälduse kontrollimine.</p>
Õpilane tunneb eesti keele sõnamoodustuse põhimõtteid (pöörd sõnad)	Teemakohased kirjalikud ülesanded, harjutused	<p>Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood. Tegusõna vormide kasutamine lauses. Tegusõna käändelised vormid. Tegusõna astmevaheldus: veahtlikud tegusõnad ja sõnavormid; õige pöördvormi leidmine õigekeelsussõnaraamatust. Vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Liit-, ühend- ja väljendtegasõna.</p>

8. klass

Õpitulemus	Tagasiside õpitulemuse saavutatusele	Teemad/õpitegevused
Suuline ja kirjalik suhtlus		
Õpilane nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest	<p>Suuline ja/või kirjalik tagasisidestamine</p> <p>Arutelu</p> <p>Ühe tekstiliigi (lausete) muutmise teiseks tekstiliigiks</p> <p>Kirjakeelse teksti muutmise argikeelsels ja /või vastupidi</p>	<p>Suulise ja kirjaliku kõne erijooned; kirjakeel vs argikeel</p> <p>Suhtlusolukord, suhtlusolukorra kompanendid, suhtluspartnerid.</p> <p>Erinevad suhtlusolukorrad ja nendega arvestamine.</p> <p>Suulise suhtlemise tavad.</p> <p>Suhtlemine rühmas. Kõnejäre ootamine ja hoidmine.</p>
Õpilane loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste	<p>Faktiküsmused, mõistmisküsimused, rakendamisküsimused, arutlevad küsimused, hindavad küsimused.</p> <p>Küsimuste moodustamine teksti põhjal.</p>	<p>Eri liiki tekstide kuulamine, lugemine ja kirjutamine</p>

	Küsimustele vastamine teksti põhjal	
Õpilane esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid	Faktiküsmused, mõistmisküsimused, rakendamisküsimused, arutlevad küsimused, hindavad küsimused. Küsimuste moodustamine teksti põhjal. Küsimustele vastamine teksti põhjal	Tekstide kuulamine, lugemine Küsimuste esitamine, järelduste tegemine, hinnangute andmine
Õpilane arutleb eakohastel teemadel, osaleb diskussioonides	Suuline tagasiside Arutelu	Diskussioon. Kaaslase öeldu/tehtu täiendamine ja parandamine. Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine. Väitlus. Väitluse reeglid.
Õpilane märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevelikuid	Rühmatöö. Ühisarutelud.	Erinevate tekstide ja suhtlusolukordade analüüs. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud.
Õpilane põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult	Suulise või kirjaliku vastuse korrektne vormistamine. Argumenteerimine	Oma seisukoha põhjendamine suuliselt või kirjalikult. Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine.
Teksti vastuvõtt		
Õpilane teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast	Erinevate tekstiliikide lugemine Suuline analüüs ja arutelu	Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine.
Õpilane teeb järeldusi kasutatud keelevahendite kohta ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina	Erinevate tekstiliikide lugemine Suuline analüüs ja arutelu Teemakohased ülesanded	Reklaamtekst, reklaamtekstide eesmärk ja tunnused. Avalik ja varjatud mõjutamine.
Õpilane iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi	Suuline arutelu Kirjalik lühikokkuvõtte teemast	Teabetekstide eesmärk, tunnused ja ülesehitus.

Õpilane hindab kriitiliselt sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa	Erinevate tekstiliikide lugemine Suuline analüüs ja arutelu Teemakohased ülesanded	Teabetekstide (õpikutekst, populaar-teaduslik tekst) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Uurimuse eesmärk ning ülesehitus. Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine
Õpilane kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti vastuvõtmisel, analüüsimisel ja tõlgendamisel ning seoste loomisel	Ettekande koostamine Kuulamine Avalik esinemine Tagasisidestamine	Uurimuse eesmärk ning ülesehitus. Kõne kuulamine ning märkmete tegemine. Kõnest olulise teabe ja probleemide leidmine ning kokkuvõtte tegemine. Konspekterimine. Kõne põhjal küsimuste esitamine. Meediaeetika. Sõnavabaduse põhimõtte ning selle piirangud.
Tekstiloom		
Õpilane esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne)	Ettekande koostamine Kuulamine Avalik esinemine Tagasisidestamine	Kõneks valmistumine, kõne koostamine ja esitamine. Kõne näitlikustamine. Ettekande koostamine ja esitamine.
Õpilane kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa.	Individuaalne või grupitöö	Kõneks valmistumine. Ettekande koostamine ja esitamine.
Õpilane leiab tekstiloomeks vajalikku teavet eri allikatest ja keskkondadest, valib kriitiliselt teabeallikaid ning osundab neid sobivas vormis	Individuaalne või grupitöö erinevate alustekstide ja teabeallikatega	Teabe leidmine, reprodutseerimine ning seostamine konkreetse teema või isikliku kogemuse piires. Alustekstide (meedia- ja teabetekstid) põhjal kirjutamine: refereerimine, arutlemine. Teabeallikatele ja alustekstidele viitamise võimalused.
Õpilane kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt, vormistab korrektselt eri liike tekste (teabetekstid, sh kindla eesmärgiga ülevaated, kokkuvõtted ja lühiuurimused; meediatekstid, sh uudis, intervjuu; arvamustekstid, sh kirjand, kommentaar, aramuslugu; avaliku	Jutustava või kirjeldava või arutleva kirjandi kirjutamine	Kirjandi kirjutamise eeltöö: mõtete kogumine, kava koostamine, mustandi kirjutamine. Kirjandi teema ja peamõtte. Kirjandi ülesehitus. Teksti liigendamine. Jutustava, kirjeldava ja arutleva teksti kirjutamine.

suhtluse tekstid, sh avaldus, seletuskiri)		
Õpilane seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toimingu eesmärgiga, vahendab kuulnud ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale	Praktilised kirjalikud ülesanded Suuline ja/või kirjalik analüüs	Alustekstide (meedia- ja teabetekstid) põhjal refereerimine, arutlemine. Teabeallikatele ja alustekstidele viitamise võimalused.
Keeleteadlikkus		
Õpilane suhtub mõistvalt eesti keelt teise keelena kõneleja kesse, on toetav vestluspartner	Suulised ja/või kirjalikud temaatilised ülesanded	Kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.
Õpilane järgib eesti õigekirja aluseid ja põhimõtteid, kasutab õigekirjakorrektorit	Teemakohased kirjalikud ülesanded, harjutused	Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades, kaashäälikuühendi õigekirja erandid. Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad. Välte ja õigekirja seosed. Veaohtlike võõrsõnade õigekiri. Kokku- ja lahkukirjutamine. Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad, kellaajad.
Õpilane kasutab eesti kirjakeelt avalikult esinedes ning õppides	Avalik esinemine Kuulamine Suuline ja/või kirjalik tagasisidestamine	Kõneks valmistumine ja esitamine. Kõne näitlikustamine. Ettekande koostamine ja esitamine.
Õpilane kirjeldab eesti keele lauseehituse peajooni	Teemakohased kirjalikud ülesanded, harjutused	Lause. Lause suhtluseesmärgid. Lauseliikmed: öeldis, alus, sihitis, määrus, öeldistäide. Täiend. Korduvate samaliigiliste ja eriliigiliste täiendiste ja määruste kirjavahemärgistamine. Koondlause. Lisand. Üte.

Õpilane tunneb peamisi lausetarindeid, kasutab liit- ja lihtlauseid, lauselühendiga lauseid, otsekõnet	Teemakohased kirjalikud ülesanded, harjutused	Liht- ja liitlause. Lihtlause õigekiri. Rindlause. Rindlause osalause ühendamise võimalused, rindlause kkirjavahemärgistamine. Põimlause. Pea- ja kõrvallause. Põimlause õigekiri. Segaliitlause. Lauselühend. Lauselühendi õigekiri. Lauselühendii asendamine kõrvallausega. Liht- ja lilliitlause sõnajärg. Otsekõne, kaudkõne ja tsitaat. Otsekõnega lause muutmine kaudkõneks.
Õpilane tunneb eesti keele sõnamoodustuse põhimõtteid (käändsõnad, muutumatud sõnad)	Teemakohased kirjalikud ülesanded, harjutused	Käändsõnade moodustamine liidete abil. Käändsõnade vormistik. Määrsõnade liigid, funktsioon lauses. Määrsõnade moodustamine liidete abil. Kaassõnad.

9. klass

Õpitulemus	Tagasiside õpitulemuse saavutatusele	Teemad/õpitegevused
Suuline ja kirjalik suhtlus		
Õpilane loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste	Faktiküsmused, mõistmisküsimused, rakendamisküsimused, arutlevad küsimused, hindavad küsimused. Küsimuste moodustamine teksti põhjal. Küsimustele vastamine teksti põhjal	Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebipõhised suhtluskanalid. Veebis kommenteerimine. Keelevisakus ja -väarikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele
Õpilane teeb kuuldu ja loetu kohta nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte	Loetu kirjalik ja suuline vahendamine	Meedia, -veebi- vms teksti lugemine, vaatamine, kuulamine
Õpilane esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid	Faktiküsmused, mõistmisküsimused, rakendamisküsimused, arutlevad küsimused, hindavad küsimused. Küsimuste moodustamine teksti põhjal.	Tekstide kuulamine, lugemine. Küsimuste esitamine, järelduste tegemine, hinnangute andmine

	Küsimustele vastamine teksti põhjal	
Õpilane arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ja osaleb diskussioonides	Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusingis	Töö eri tekstidega, keelealaste probleemkohtade märkamine, nende ühine analüüsimine
Õpilane põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult	Suuline või kirjalik tagasisidestamine	Suulise arutelu kirjalik talletamine
Teksti vastuvõtt		
Õpilane loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste	Leiab veebist vajaliku info. Analüüsib ja hindab leitud infot.	Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ja süstematiseerimine.
Õpilane kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti vastuvõtmisel, analüüsimisel ja tõlgendamisel ning seoste loomisel	Küsimustele vastamine. Tekstile tuginevate ülesannete lahendamine.	Tekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine.
Tekstiloom		
Õpilane kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt, vormistab korrektselt eri liiki tekste (teabetekstid, sh kindla eesmärgiga ülevaated, kokkuvõtted ja lühiuurimused; meediatekstid, sh uudis, intervjuu; arvamustekstid, sh kirjand, kommentaar, aramuslugu; avaliku suhtluse tekstid, sh avaldus, seletuskiri)	Eri tekstide kirjutamine.	Oskab eesmärgipäraselt kirjutada eri liiki tekste. Suhtluseesmärkide kaudu sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel. Tarbetekstide koostamine ja vormistamine: elulookirjeldus, seletuskiri, avaldus, taotlus.

Õpilane seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toingu eesmärgiga, vahendab kuulnud ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale	Lõigu kirjutamine. Lõikude koondamine tekstiks.	Arutlusteema leidmine ja sõnastamine isikliku kogemuse ja alustekstide põhjal. Teksti pealkirjastamine. Tekstilõik ja selle ülesehitus: väide, põhjendus, järeldus. Lõikude järjestamise põhimõtted ja võimalused. Teksti sidusus.
Õpilane seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toingu eesmärgiga, vahendab kuulnud ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale	Konkreetses teemaga seotud harjutused.	Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine. Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega. Keelekujundite kasutamine tekstiloomes: konteksti sobivad ja sobimatud kujundid.
Keeleteadlikkus		
Õpilane väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest, kirjeldab ja mõistab eesti keele eripära, kujunemist ja rolli teiste keelte taustal, suhestab keeli teadlikult	Soome-ugri keelepuu. Keelkondade skeemid Suuline arutelu	Keeleuuendus. Keeleuuendus ja keele areng: võimalused ja ohud. Keelesugulus, soome-ugri ja indoeuroopa keeled. Eesti keele eripära. Teab eesti kirjakeele arengu etappe ja eesti keele murdeid.
Õpilane järgib eesti õigekirja aluseid ja põhimõtteid, kasutab õigekirjakorrektorit	Vastavateemalised ülesanded Kirjalik töö individuaalselt või paaris või grupis	Poolitamine, sealhulgas võõrsõnade ja nimede õigekiri. Muud õigekirjateemad: Algustäheõigekiri. Tsitaatsõnad. Võõrnimede õigekiri ja vormimoodustus. Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine. Arvuti keelekorrektori kasutamine.
Õpilane tunneb peamisi lausetarindeid ja varieerib neid kirjutades korrektsel ja sobival viisil, sh kasutab liit- ja lihtlauseid, lauselühendiga lauseid, otsekõnet	Vastavateemalised ülesanded Kirjalik töö individuaalselt või paaris või grupis	Liht- ja liitlause. Lihtlause õigekiri. Rindlause. Rindlause osalause ühendamise võimalused, rindlause kirjavahemärgistamine. Põimlause. Pea- ja kõrvallause. Põimlause õigekiri. Segaliitlause. Lauselühend. Lauselühendi õigekiri. Lauselühendi asendamine kõrvallausega. Liht- ja liitlause sõnajärg.

		Otsekõne, kaudkõne ja tsitaat. Otsekõnega lause muutmine kaudkõneks.
Õpilane kasutab ja mõistab tekstis erineva stiiliväärtusega sõnu ja väljendeid	Konkreetses teemaga seotud harjutused.	Keelendite stiilivärving. Sünonüümid, fraseologismid, nende stiilivärving. Sõnavara laiendamise võimalused: tuletamine, liitmine, tehissõnad.
Õpilane kirjeldab õpitud metakeele piires tekstide ülesehituslikku ja grammatilist ning sõnavaralist eripära	Konkreetses teemaga seotud harjutused. Tervikteksti kirjutamine	Tekstiosade eristamine. Sobivate stiilivahendite kasutamine. Eri lausetüüpide kasutamine eri tekstides.
Õpilane kasutab teadlikult mitmesuguseid keeleallikaid, tunneb sõnaartikli ülesehitust, märke ja märgendeid, leiab teavet õigekirja, vormimoodustuse ja tähenduse kohta		Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased internetiallikad. Sõnaraamatute kasutamine sõnade õigekirja, õigehäälduse, õige muutmiseviisi, tähenduse ning stiilivärvingu leidmiseks.

KIRJANDUS

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

II kooliaste (5.–6. klass)	III kooliaste
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) õpib tundma kirjandust ja pärimust rahvuskultuuri osana, tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga; 2) arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult; 3) leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet; 4) õpib tundma ilukirjandusteose poeetikat, iseloomustab ja võrdleb teose tegelasi, kirjeldab süžeeid ja olustikku ning sõnastab peamõtte, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara; 5) loeb, analüüsib ja mõistab jõukohase 	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) süvendab oma arusaama kirjandusest kui kultuuri- ja kunstinähtusest, selle rollist identiteedi kujundamisel ja ühiskonna mõtestamisel, tunneb ning väärtustab rahvuskultuuri traditsioone ja pärimust; 2) arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab ja põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult; 3) leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid; 4) õpib mitmekülgsemalt ja sügavamalt tundma ilukirjandusteose poeetikat,

<p>keerukusega eri žanris laste- ja noortekirjandust nii eesti kui ka maailmakirjandusest, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi; 6) rikastab lugedes oma mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.</p>	<p>analüüsib teose süžeed, tegelasi ja olustikku, märkab kompositsiooni erijooni ning arutleb käsitletud probleemide ja väärtuste üle, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara; 5) loeb, analüüsib, tõlgendab ja mõistab nii eakohast noortekirjandust kui ka eri žanrites eesti ja maailmakirjanduse klassikat, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi; 6) rikastab lugedes oma mõtlemis- ja väljendusoskust, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.</p>
--	---

Hindamine

Kirjanduse õpitulemusi hinnatakse alates 5. klassist.

II ja III kooliastmes hinnatakse kirjanduse õppimisel

- 1) tervikteoste ja tekstikatkendite lugemist ja tutvustamist,
- 2) tekstide jutustamist ja esitamist,
- 3) kirjandustekstide analüüsi, tõlgendamist ja mõistmist,
- 4) omaloomingulisi töid,
- 5) kirjandusteadmisi (nt kirjandusmõistete ja kirjandusloolise konteksti tundmist).

Kirjanduse hindamisel pole alati (nt loovtöodes ja tekstitõlgendustes) võimalik täpselt määratleda teadmiste ja oskuste standardit, mistõttu on hindamise skaala võrdlemisi paindlik. Hinnates omaloomingulisi töid, võib tunnustada idee ja teostuse originaalsust, iseseisvust, üldistavust või muud vaatenurka. Arutluste (nt arutlevate kirjandite) puhul hinnatakse arvamuste ja seisukohtade veenvust, argumenteeritust, seostatust.

Tundide arvud klassiti:

5. klass - 2t, 6. klass - 2t, 7. klass - 2t, 8. klass - 2t, 9. klass - 2t

Õpitulemused II kooliaste

Õpilane:

- 1) loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost;
- 2) loeb lodusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;
- 3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
- 4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;
- 5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;
- 6) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri;
- 7) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;

- 8) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- 9) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;
- 10) koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;
- 11) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
- 12) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
- 13) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;
- 14) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;
- 15) kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
- 16) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
- 17) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
- 18) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
- 19) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
- 20) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;
- 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

Õpitulemused klassiti:

5. klass

Õpitulemus	Tagasiside õpitulemuse saavutatusele	Teemad/õpitegevused
Õpilane loeb lastekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt viis tervikteost	Kokkuvõtlik hindamine (teose lugemise ja käsitlemise tulemusel) Õpilane loeb teose läbi, sooritab lugemiskontrolli, analüüsib teost õpetaja juhendamisel, leiab seoseid, mõtestab loetut.	Kirjandustekstide valik ja lugemine Lugemine, jutustamine, analüüs, arutlemine, tõlgendamine, kujundikeele selgitamine, loovtegevused, eetiline ja esteetiline tõlgendamine, lugemiskogemuse jagamine, paaris- ja rühmatöö Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine ning lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.
Õpilane loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste,	Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane tutvub valmi,	Teksti analüüs ja tõlgendamine Lugemine, jutustamine, esitus,

<p>kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist</p>	<p>lüüriilise luuletuse ja haikuga, leiab juhendamisel põhitunnused, mõtestab teksti. Õpilane tutvub jutustuse ja romaani tunnustega, õpib tundma näitekirjanduse tunnuseid.</p>	<p>võrdlemine, kooris lugemine, peast esitus, vaikne ja häälega lugemine, illustreerimine, kavastamine, rollimäng, paaris- ja rühmatöö Lugemise mõistmine. Aktiivne ja tõhus (üle)lugemine. Lugemise eesmärgistamine. Süvenenud ja ülelibisev lugemine. Lugemistehnika arendamine: häälega ja hääleta lugemine, pauside ja intonatsiooni jälgimine. Lugemiskiiruse valimine vastavalt võimetele ja tekstile. Oma lugemise jälgimine ja lugemisoskuse hindamine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.</p>
<p>Õpilane loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi</p>	<p>Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane tutvub eri liiki tekstidega, leiab seoseid kirjandusega. Õpilane õpib leidma infot internetist sobivatest allikatest, leiab tekste lasteajakirjadest.</p>	<p>Teksti analüüs ja tõlgendamine Tekstiloome Lugemine, uurimine, võrdlemine, lihtsamate aime- ja meediateksti kirjutamine Eesti Lastekirjanduse Keskuse tegevustega tutvumine.</p>
<p>Õpilane väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri</p>	<p>Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Oma paikkonna kirjanike ja nende teostega tutvumine, paikkonna rahvaluule eripära väljatoomine (muistendid)</p>	<p>Kirjandustekstide valik ja lugemine Kultuuri- ja kirjandusteadmised Lugemine, voldiku koostamine, erinevate allikate võrdlemine, esitluse koostamine, muuseumikülastused (võimalusel) Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamise ja loomise. Muinasjutu tunnused ja tüüptegeled. Eri liiki muistendid.</p>
<p>Õpilane eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre</p>	<p>Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane määrab</p>	<p>Kirjandustekstide valik ja lugemine Lugemine, kuulamine,</p>

	käsitletava teksti žanri ja paigutab selle sobiva põhiliigi alla.	võrdlemine, folkloorinähtuste uurimine peres ja sõprade hulgas Mõisted: ajalooline jutustus, epiteet, ilukirjandus, kõnekäänd, luule, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, näidend, proosa, pärimus, seiklusjutt, valm, vanasõna, võrdlus.
Õpilane nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi	Kujundav hindamine (sõnaline selgitav) Õpilane loeb luuletusi, iseloomustab seda meeleolu ja kujundikeelt väljendavate õpitud mõistetega.	Teksti esitamine ja kuulamine Teksti analüüs ja tõlgendamine Lugemine, illustreerimine, määramine, kirjeldamine, esitus, liigitamine
Õpilane koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena	Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane koostab käsitletava teksti kohta kava õpetaja suunamisel.	Teksti analüüs ja tõlgendamine Teksti liigendamine Teksti kui terviku mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausete ning märksõnadena.
Õpilane nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist; järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut	Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane koostab tegelassuhteid iseloomustava skeemi juhendi järgi. Reastab sündmused ja annab hinnanguid tegelaste käitumisele. Määrab teose näidetega tegevusaja ja -koha.	Teksti analüüs ja tõlgendamine Kirjandustekstide valik ja lugemine Lugemine, liigitamine, analüüs, võrdlemine, rollimäng, paaris- ja rühmatöö Teose teema ja kesksete mõtete leidmine ming sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema või probleemi üle, järelduste tegemine. Näidete (nt tsitaadid, detailid) leidmine teosest. Koomika leidmine teosest. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga. Tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise

		põhjendamine. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendused. Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Sündmuste järjekord, põhjuse ja tagajärje seosed. Jutustaja kui loo edastaja.
Õpilane rikastab oma sõnavara	Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane toob välja tekstis olevad võõrad sõnad ja leiab Sõnaveebi abil tähendused.	Tekstiloom Lugemine, allikate uurimine, sõnavaraline töö, lausete moodustamine Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.
Õpilane esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust	Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane esitab oma rolli, mis on rühmas jagatud ja kokku lepitud.	Teksti esitamine ja kuulamine Hääle- ja diktsiooniharjutused, kooris- ja paaris lugemine, etlemine, dramatiseerimine Luuletuse ja lühikese proosateksti esitamine. Rolliteksti esitamine. Esituse eesmärgistamine. Esitamiseks kohase tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Tekstilähedane sündmustest jutustamine. Iseenda või kellegi teisega toimunud sündmusest jutustamine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.
Õpilane kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste	Kujundav hindamine kokkuvõtlik hindamine Õpilane kirjutab muinasjutu ja luuletuse.	Tekstiloom Loovkirjutamine, iseloomustamine, jutustamine, kavastamine Oma kogemuste ja mõtete väljendamine. Kirjeldavad ja jutustavad omaloomingulised tööd eri žanrites (muistend, muinasjutt, seiklusjutt, päevik vm). Tegelase ja olustiku kirjeldamine. Luuleteksti loomine. Loovkirjutamine loetu

		põhjal. Tekstiloome paaris- ja rühmatööna. Loetu põhjal oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.
Õpilane jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal	Kokkuvõtlik hindamine Õpilane jutustab abivahenditega kokkuvõtlikult ja tekstilähedaselt.	Teksti esitamine ja kuulamine Ideekaardi koostamine, kavastamine, sõnavaraline töö, jutustamine Tekstilähedane sündmustest jutustamine. Iseenda või kellegi teisega toimunud sündmusest jutustamine.

6. klass

Õpitulemus	Tagasiside õpitulemuse saavutatusele	Teemad/õpitegevused
Õpilane loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt viis tervikteost	Kokkuvõtlik hindamine (teose lugemise ja käsitlemise tulemusel) Loeb vähemalt viis laste- ja noortekirjanduse tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist.	Kirjandustekstide valik ja lugemine Teksti analüüs ja tõlgendamine Lugemine, jutustamine, analüüs, arutlemine, tõlgendamine, kujundikeele selgitamine, loovtegevused, eetiline ja esteetiline tõlgendamine, Loeb vähemalt kaheksa laste- ja noortekirjanduse tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine ning lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.

<p>Õpilane tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust</p>	<p>Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav). Õpilane jagab lugemiskogemust etteantud toetava juhendi järgi.</p>	<p>Teksti analüüs ja tõlgendamine Lugemiskogemuse jagamine, paaris- ja rühmatöö Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine ning lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.</p>
<p>Õpilane loeb lodusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist</p>	<p>Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane loeb eesmärgiga, süvenenult ja ülelibisevalt. Õpilane jälgib pause ja intonatsiooni.</p>	<p>Teksti analüüs ja tõlgendamine Lugemine, jutustamine, esitus, võrdlemine, kooris lugemine, peast esitus, vaikne ja häälega lugemine, illustreerimine, kavastamine, rollimäng, paaris- ja rühmatöö Lugemise mõistmine. Aktiivne ja tõhus (üle)lugemine. Lugemise eesmärgistamine. Süvenenud ja ülelibisev lugemine. Lugemistehnika arendamine: häälega ja hääleta lugemine, pauside ja intonatsiooni jälgimine. Lugemiskiiruse valimine vastavalt võimetele ja tekstile.</p>
<p>Õpilane loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi</p>	<p>Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane loeb eri liiki tekste ja võrdleb neid.</p>	<p>Kultuuri- ja kirjandusteadmised Teksti analüüs ja tõlgendamine Lugemine, uurimine, võrdlemine, lihtsamate aime- ja meediatekstide kirjutamine kasutades erinevaid allikaid ja keskkondi. Raamatukogude infosüsteemide e-raamatukogu kasutamine</p>
<p>Õpilane kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad</p>	<p>Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane tutvub erinevate allikatega, võtab teksti kokku ja lisab oma arvamuse.</p>	<p>Kultuuri- ja kirjandusteadmised Eristamine, allikate märkimine Raamatukogude infosüsteemide e-raamatukogu kasutamine</p>
<p>Õpilane väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri, õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja</p>	<p>Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane tutvub paikkonna kirjanike ja nende loominguga, teab Tartu kirjanikke ja nende</p>	<p>Kultuuri- ja kirjandusteadmised Lugemine, voldiku koostamine, erinevate allikate võrdlemine, esitluse koostamine, muuseumikülastused,</p>

<p>filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri</p>	<p>loomingut. Õpilane teab ja seostab õpitud kirjaniku loomingut teiste kultuurikunstidega.</p>	<p>teatrikülastused (võimalusel) Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine. Muinasjutu tunnused ja tüüptegelased. Eri liiki muistendid. Kirjandusteose ekraniseering. Kirjandusteose põhjal valminud filmi vaatamine ja nende võrdlemine. Tutvumine filmi loomise protsessiga. Tutvumine eakohaste filmižanritega.</p>
<p>Õpilane eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid</p>	<p>Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane määrab käsitletava teksti žanri ja paigutab selle sobiva kirjandusliigi konteksti (õpetaja abil)</p>	<p>Kirjandustekstide valik ja lugemine Teksti analüüs ja tõlgendamine Lugemine, kuulamine, võrdlemine, folkloorinähtuste uurimine peres ja sõprade hulgas. Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine. Muinasjutu tunnused ja tüüptegelased. Eri liiki muistendid. Teksti kui terviku mõistmine</p>
<p>Õpilane nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust</p>	<p>Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane analüüsib luuletuse meeleolu ja kujundeid.</p>	<p>Teksti analüüs ja tõlgendamine Lugemine, illustreerimine, määramine, kirjeldamine, esitus, liigitamine Luuletuse väljendusvahendite ehk poeetika tundmaõppimine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Epiteedi, metafoori ja võrdluse tundmine ning kasutamine. Luuletuse teema määramine, aja ja koha kirjeldamine, meeleolu sõnastamine. Luuletuse vorm, riim, rütm ja kõla.</p>

<p>Õpilane koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte</p>	<p>Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane koostab kava juhendi ja näite järgi.</p>	<p>Tekstiloom Kavastamine, kokkuvõtte tegemine Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausete ning märksõnadena.</p>
<p>Õpilane nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist, järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut</p>	<p>Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane nimetab teema, koostab tegelassuhete skeemi õpetaja juhendamisel. Järjestab loo sündmused, teksti näidete abil määrab tegevuskoha, -aja.</p>	<p>Kirjandustekstide valik ja lugemine Teksti analüüs ja tõlgendamine Lugemine, liigitamine, analüüs, võrdlemine, rollimäng, paaris- ja rühmatöö. Tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendused. Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Sündmuste järjekord, põhjuse ja tagajärje seosed. Jutustaja kui loo edastaja.</p>
<p>Õpilane rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta</p>	<p>Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane leiab võõraste sõnade tähendusi, kasutades Sõnaveebi.</p>	<p>Kultuuri- ja kirjandusteadmised Sõnavaraline töö, teabeallikate kasutamine, lausete moodustamine, paaristöö Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.</p>
<p>Õpilane kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste</p>	<p>Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) kokkuvõtlik hindamine Õpilane kirjutab kirjelduse ja fantaasialoo.</p>	<p>Tekstiloom Loovkirjutamine, kirjeldamine, jutustamine, kavastamine Oma kogemuste ja mõtete väljendamine. Kirjeldavad ja jutustavad omaloomingulised tööd eri žanrites (muistend, muinasjutt, seiklusjutt, päevik vm). Tegelase ja olustiku kirjeldamine. Luuleteksti</p>

		loomine. Loovkirjutamine loetu põhjal. Tekstiloome paaris- ja rühmatööna. Loetu põhjal oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.
Õpilane osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd	Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane avaldab arvamust, toob näiteid. Õpilane suhtleb rühmakaaslastega viisakalt ja kokkulepitud reeglite järgi.	Teksti analüüs ja tõlgendamine Arutlemine, argumenteerimine, paaris- ja rühmatöö Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine ning lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele
Õpilane esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust	Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) kokkuvõtlik hindamine Õpilane esitab luuletuse/ oma rolli.	Teksti esitamine ja kuulamine Hääle- ja diktsiooniharjutused, kooris- ja paaris lugemine, etlemine, dramatiseerimine Luuletuse ja lühikese proosateksti esitamine. Rolliteksti esitamine. Esituse eesmärgistamine. Esitamiseks kohase tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Tekstilähedane sündmustest jutustamine. Iseenda või kellegi teisega toimunud sündmusest jutustamine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.
Õpilane mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele	Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane analüüsib esitust ja annab tagasisidet.	Teksti analüüs ja tõlgendamine Tõlgendamine, arutlemine, tagasisidestamine Loetu põhjal oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.
Õpilane jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale, jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal	Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) kokkuvõtlik hindamine Õpilane jutustab kokkuvõtvalt ja tekstilähedaselt, kasutades abivahendeid.	Teksti analüüs ja tõlgendamine Teksti esitamine ja kuulamine Ideekaardi koostamine, kavastamine, sõnavaraline töö, jutustamine Tekstilähedane sündmustest jutustamine. Iseenda või kellegi teisega toimunud sündmusest jutustamine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.

<p>Õpilane kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid</p>	<p>Kujundav hindamine (sõnaline, kirjeldav) Õpilane kasutab tekstianalüüsis õpitud kirjandusmõisteid (ajalooline jutustus, epiteet, ilukirjandus, kõnekäänd, luule, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, näidend, proosa, pärimus, seiklusjutt, valm, vanasõna, võrdlus).</p>	<p>Teksti analüüs ja tõlgendamine Analüüs, määramine Mõisted: ajalooline jutustus, epiteet, ilukirjandus, kõnekäänd, luule, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, näidend, proosa, pärimus, seiklusjutt, valm, vanasõna, võrdlus. Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused. Päevikuvormis ilukirjandus. Valmi tunnused.</p>
--	---	---

Õpitulemused III kooliaste

Õpilane:

- 1) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt kahteteist loetud tervikteost;
- 2) loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi;
- 3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
- 4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;
- 5) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast;
- 6) kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes;
- 7) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 8) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;
- 9) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;
- 10) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;
- 11) teeb kokkuvõtte teose süžees, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;
- 12) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga;
- 13) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;
- 14) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujudid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;
- 15) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;
- 16) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;
- 17) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid;

- 18) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;
- 19) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;
- 20) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust;
- 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

Õpitulemused klassiti:

7. klass

Õpitulemus	Tagasiside õpitulemuse saavutatusele	Teemad/õpitegevused
Õpilane loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja või viit loetud tervikteost	Sisu reprodutseerivatele küsimustele vastamine. Klassidiskussioon	Kirjandustekstide valik ja lugemine Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Teksti analüüs ja tõlgendamine Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel, oma sõnadega. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine.
Õpilane selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast	Suuline arutelu	Kultuuri- ja kirjandusteadmised Rahvaluule tunnusjooni. Rahvaluule põhiliigid ja žanrid. Regilaul ja riimiline rahvalaul. Muinasjutu liigid ja tunnused. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Naljandi ja anekdoodi tunnused. Tänapäeva folkloor, selle kogumine ja kogemine. Rahvaluule veebilehed.
Õpilane kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes	Kuulab rahvalaulu Loeb/laulab rahvalaulu Kirjutab ise rahvalaulu Otsib rahvalaulu tunnuseid (silpide arv reas, algriim, mõtteriim)	Kultuuri- ja kirjandusteadmised Tekstiloome Omaloomingulised tööd, mis sisaldavad rahvaluule elemente.
Õpilane leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud	Oskab leida endale huvi pakkuva ja sobiva raamatu (paberraamat, e-raamat, audioraamat).	Kirjandustekstide valik ja lugemine Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja

<p>raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi</p>	<p>Räägib klassikaaslastele loetud raamatust. Teeb raamatu põhjal ettekande.</p>	<p>tunniväliselt. Loetud teose tutvustamine klassikaaslastele.</p>
<p>Õpilane nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte</p>	<p>Suuline arutelu.</p>	<p>Kirjandustekstide valik ja lugemine Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poeetika tutvustamine ning võrdlemine teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Teksti analüüs ja tõlgendamine Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.</p>
<p>Õpilane rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta</p>	<p>Otsib tundmatute sõnade ja/või väljendite tähendusi; püüab neid tuua oma sõnavarasse.</p>	<p>Suuline väljendusoskus Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine.</p>
<p>Õpilane kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujudid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes</p>	<p>Töö tekstiga (paaris- või rühmatöö). Ühisarutelu. Lause- ja kõnekujundite kasutamine loovtöodes.</p>	<p>Kultuuri- ja kirjandusteadmised Teksti analüüs ja tõlgendamine Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine. Olulisemate kõla-, kõne- ja lausekujundite määratlemine ja seostamine teksti kui</p>

		tervikuga.
Õpilane kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste	Kirjutab jutustava, kirjeldava või arutleva teksti.	Tekstiloom Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Tekstiloomi paaris- ja rühmatööna.
Õpilane osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd	Võtab arutus sõna. Põhjendab oma seisukohta. Annab tagasisidet kas suuliselt või kirjalikult.	Suuline väljendusoskus Esituse eesmärgistamine ja ettevalmistamine. Esitamiseks sobiva tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Aktiivne ja tõhus kuulamine. Tagasisidestamine.
Õpilane koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara	Individuaalne või grupitöö. Ettekanne klassikaaslastele.	Suuline väljendusoskus Esitluse ettevalmistamine ja ettekanne. Aktiivne ja tõhus kuulamine. Kuulajate küsimustele vastamine.
Õpilane esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendus	Esitab (peast) teksti, pöörates tähelepanu diktsioonile, pausidele, kuuldavusele, teksti sõnumi edasiandmisele.	Kirjandustekstide valik ja lugemine Suuline väljendusoskus Luule-, proosa- või draamateksti esitamine. Esituse eesmärgistamine ja ettevalmistamine. Esitamiseks sobiva tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.

8. klass

Õpitulemus	Tagasiside õpitulemuse saavutatusele	Teemad/õpitegevused
Õpilane loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja või viit loetud tervikteost	Sisu reprodutseerivatele küsimustele vastamine. Klassidiskussioon	Kirjandustekstide valik ja lugemine Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poeetika tutvustamine ning võrdlemine

		<p>teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.</p> <p>Teksti analüüs ja tõlgendamine Tekstide mitmetähenduslikkus. Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel, oma sõnadega. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine.</p>
<p>Õpilane loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi</p>	<p>Loeb teksti, valides sobiva lugemisviisi. Vajadusel teeb lugedes märkmeid. Arvestab ettenähtud ajaga.</p>	<p>Tekstide valik ja lugemine Lugemisstrateegiad ja lugemisprotsess. Ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eesmärgistatud (üle)lugemine. Eri lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.</p>
<p>Õpilane eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid</p>	<p>Tekstide lugemine. Suuline arutelu.</p>	<p>Kirjandustekstide valik ja lugemine Kultuuri- ja kirjandusteadmised Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid. Eepika, lüürika ja dramaatika tunnused. Lüroepika. Eepose, romaani, jutustuse ja novelli tunnused. Ulme- ja krimiromaani tunnused. Reisikiri ja elulooraamat.</p>
<p>Õpilane leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi</p>	<p>Oskab leida endale huvi pakkuvat ja sobivat raamatut (paberraamat, e-raamat, audioraamat). Räägib klassikaaslastele loetud raamatust. Teeb raamatu põhjal ettekande.</p>	<p>Kirjandustekstide valik ja lugemine Soovitatud või enda valitud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt. Loetud teose tutvustamine klassikaaslastele</p>

<p>Õpilane toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi</p>	<p>Loeb luulet. Leiab sellest erinevaid kujundeid. Analüüsib teksti ülesehitust. Suuline või kirjalik töö.</p>	<p>Kirjandustekstide valik ja lugemine Kultuuri- ja kirjandusteadmised Teksti analüüs ja tõlgendamine Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika eritlemine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Luuletuse temaatika, aegruum, kompositsioon, riim, rütm, kõla. Luule eri kogemisviisid. Luuletuse seostamine iisikliku kogemusega</p>
<p>Õpilane nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte</p>	<p>Suuline arutelu.</p>	<p>Kirjandustekstide valik ja lugemine Kultuuri- ja kirjandusteadmised Teksti analüüs ja tõlgendamine Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.</p>
<p>Õpilane teeb kokkuvõtte teose süžeesst, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid</p>	<p>Suuline arutelu või kirjalik ülesanne.</p>	<p>Kirjandustekstide valik ja lugemine Kultuuri- ja kirjandusteadmised Teksti analüüs ja tõlgendamine Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljö kirjeldamine. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduslikud tüüptegelased. Tegelase analüüs: välimus, iseloom,</p>

		hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega.
Õpilane rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta	Otsib tundmatute sõnade ja/või väljendite tähendusi; püüab neid tuua oma sõnavarasse.	Suuline väljendusoskus Loeb erinevaid tekste, rikastades sellega oma sõnavara ja väljendusoskust.
Õpilane kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujud, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes	Suuline või kirjalik individuaalne või grupitöö tekstiga. Tekstiloomes.	Kirjandustekstide valik ja lugemine Kultuuri- ja kirjandusteadmised Teksti analüüs ja tõlgendamine Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine.
Õpilane võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi	Loeb raamatut; vaatab filmi või teatritenetust ja leiab nende vahel sarnasusi ja erinevusi. Rühmatöö	Kirjandustekstide valik ja lugemine Kultuuri- ja kirjandusteadmised Kirjandusteose ekraniseering. Mängu- ja dokumentaalfilmid. Filmikunsti väljendusvahendid: kaader ja plaan, valgus, värv ja heli. Stsenarium. Montaaž. Loo, tegelaste ja miljöö kujutamise võrdlus kirjandusteoses ja filmis. Kirjandusteose ja filmi kompositsioon. Kirjandusteosest filmilike episoodide leidmine. Kirjandusteose dramatiseering. Lavastus ja selle valmimine. Näitleja ja tema roll. Monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik. Draamateksti temaatika, narratiivi ja poeetika eritlemine. Eesti teatri sünnilugu ja nüüdisteater. Eesti teatritega tutvumine.
Õpilane kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid,	Individuaalne kirjalik töö	Tekstiloomes Eri liiki ja žanrites tekstide

sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste		kirjutamine.
Õpilane hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid	Kaaslaste tagasiside keelekasutusele	Suuline ja kirjalik väljendusoskus Kirjalike tööde korrektne vormistamine.
Õpilane osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd	Võtab arutus sõna. Põhjendab oma seisukohta. Annab tagasisidet kas suuliselt või kirjalikult.	Suuline väljendusoskus Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.
Õpilane koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara	Individuaalne või grupitöö Ettekanne klassikaaslastele	Kultuuri- ja kirjandusteadmised Esitluse ettevalmistamine ja ettekanne. Aktiivne ja tõhus kuulamine. Kuulajate küsimustele vastamine.

9. klass

Õpitulemus	Tagasiside õpitulemuse saavutamisele	Teemad/õpitegevused
Õpilane loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja või viit loetud tervikteost	Sisu reprodutseerivatele küsimustele vastamine. Klassidiskussioon	Kirjandustekstide valik ja lugemine Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poeetika tutvustamine ning võrdlemine teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt. Teksti analüüs ja tõlgendamine Tekstide mitmetähenduslikkus. Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine

		tsitaadiga, teksti toel, oma sõnadega. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine.
Õpilane loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid	Suuline arutelu ja tagasiside	Kultuuri- ja kirjandusteadmised Tekstis käsitletud teemade ja probleemide sõnastamine. Info kriitiline hindamine. Autoriõiguste temaatika
Õpilane tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust	Suuline arutelu rühmas	Kultuuri- ja kirjandusteadmised Oma lugemiskogemuse, teatrikogemuse, filmikogemuse jagamine kaaslastega. Põhjendatud hinnangute andmine.
Õpilane leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi	Individuaalne kirjalik või suuline töö	Kirjandustekstide valik ja lugemine Oskab leida endale huvipakkuvaid tekste. Tutvustab loetud klassikaaslastele.
Õpilane nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte	Suuline arutelu.	Kirjandustekstide valik ja lugemine Teksti analüüs ja tõlgendamine Analüüsib loetud tekste vastavalt etteantud punktidele.
Õpilane analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga	Suuline või kirjalik paaris- või rühmatöö	Kirjandustekstide valik ja lugemine Kultuuri- ja kirjandusteadmised Teksti analüüs ja tõlgendamine Eriatab proosa erinevaid žanre, toob välja ülesehituslikke eripärasid ja sobivaid näiteid tekstidest.
Õpilane rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja	Individuaalne kirjalik töö	Suuline väljendusoskus Väljendab end verbaalselt mitmekesiselt; täiendab oma

väljendite ning loetu tausta kohta		sõnavara ja väljendusoskust.
Õpilane võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi	Loeb raamatut; vaatab filmi või teatrietendust ja leiab nende vahel sarnasusi ja erinevusi. Rühmatöö Suuline arutelu Arvustuse kirjutamine	Kirjandustekstide valik ja lugemine Loeb raamatut ja vaatab selle põhjal tehtud filmi/teatrietendust. Leiab sarnasusi ja erinevusi.
Õpilane kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste	Individuaalne kirjalik töö	Tekstiloom Kirjutab jutustavaid, kirjeldavaid või arutlevaid tekste, arvestades ülesannet ja vastava tekstiliigi erijooni.
Õpilane osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd	Võtab arutelus sõna. Põhjendab oma seisukohta. Annab tagasisidet kas suuliselt või kirjalikult.	Suuline väljendusoskus Kuulab klassikaaslaste arvamusalaldusi, nõustub nendega või vaidleb vastu, seljuures oma seisukohta põhjendades.
Õpilane koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara	Esineb suulise ettekandega	Kultuuri- ja kirjandusteadmised Koostab mõnes esitlusprogrammis ettekande ja tutvustab selle põhjal oma kultuurikogemust.
Õpilane kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid	Individuaalne töö Rühmatöö Suuline arutelu Kirjalik töö	Kirjandustekstide valik ja lugemine Kultuuri- ja kirjandusteadmised Teab ja tunneb tekstis ära erinevad lause- ja kõnekujundid; oskab neid vajadusel ka ise tekstis kasutada.